

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

N:R 35 (714).

LÖRDAGEN DEN 1 SEPTEMBER 1900.

13:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN ..... KR. 5:— IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... 7:50 IDUNS MODETIDN. MED PL. > 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	--	---	--	---

JOSEPHINE WETTERGRUND. »LEA».

PÅ LEAS 70-ÅRS DAG, DEN 2 SEPTEMBER 1900.

FÖR TIO ÅR SEDAN, då Lea stod vid början af sextioalet, bjöd Idun på en varmhjärtad och spirituellt biografiskt öfver den älskvärda och genialiska författarinnan.

Medgifvas måste, att biografen den gången hade ett tacksamt ämne att behandla.

Först det elfvaåriga författarinneämnet med sin sjudande fantasi och sin omätliga kunskapslystnad. Så den sextonåriga »poetissan», som på tröskeln till lifvet och litteraturen af skalden Wilhelm von Braun hälsas som en syster i Apollo med den elektriserande manin-

gen: »Framåt, framåt, mitt vackra barn!» Vidare den tjugosjuåriga skriftställarinnan, hvars första »småbitar» med jubel mottagas i ett hos von Braun samladt vittert lag, bland hvars medlemmar märkas August Blanche, Herman Bjursten, Karl af Kullberg, Johan Gabriel Carlén m. fl. af den tidens litterära koryféer. Och slutligen *la femme de trente ans*, den af hela Sverige uppburna författarinnan, som vid sitt första besök i Stockholm å en för henne arrangerad fest af Herman Bjursten hyllas med entusiastiska verser, hvilka, om ryktet måler sant, sluta med den pikanta fleuretten:

»Sist kom du själf — det var ju blott spektakel!
Vi funno *Lea* ej, vi funno *Rakel!*»

Man blir varm om hjärtat, när man hör, med hvilket ridderligt galanteri de nu hänsöfne räckte handen till välkomst åt den unga debutanten, och man undrar icke på, att Leas diktning blef varm och ljus, när man besinnar all den sol, som kommit henne till del från såväl kolleger som publik och kritik.

Och nu klappar sjuttioalet mildt på Leas dörr. Högräst och värdig, stilla och blid, går hon det till mötes. Glansen i hennes öga och

klangen i hennes röst minna alltjämt om sommar; men vemodsdraget öfver pannan talar om höst. Vintrarna däremot hafva gått henne spårlöst förbi.

Visst är, att både lifvet och litteraturen fått sin rika part af Leas andliga skatter. Det förefaller emellertid, som om författarinnan de sista tio åren mer än vederbörligt gynnat de sina på läsekretnens bekostnad. Och dock, hvilka uppslag till diktning à la Lea ligga ej i den tredubbla värdigheten af familjemoder, svärmoder och mormoder! Hvem vet, kanske öfverraskas vi snart af den sjuttioåriga med små kvicka och själfulla höststudier öfver exempelvis *l'art d'être grand'mère*...

Huru som helst, med eller utan denna krans

af *feuilles d'automne*, kommer Lea alltid att förblifva en af de renaste, gladaste och ljusaste bilderna i de svenska hemmens författarinnegalleri. Och medvetandet därom jämte känslan af allas varma tacksamhet och sympati torde för Lea vara den största fröjden på sjuttioårsdagen.

ELLA ROT.

PÅ LEAS SJUTTIOÅRS DAG.

SER DU DÄR bland björkars hängen,
hur en boning skymtar röd!

Bäcksrör ljuder svagt från ängen
uti solens aftonglöd.

Grunden vänds på sina hakar
för en sunnanfläkt ibland,
apeln ned sin blomsnö skakar
öfver trädgårdsgångens sand.

Bakom fönsterrutan lyser
balsaminen, där den står,
och ett gumansikte myser,
ramadt in af silfverhår...
Såsom Lea ingen eljes
skildrat denna väna gård,
där den enkla lyckan dväljes —
hennes diktningens grundackord.

Ser du hennes typer draga
dig förbi på bokens blad
i en blygsam lefnadssaga
från provinsens lilla stad!
Varsnar du ej »Ärkemamma»
i tant Ullas galleri?
Hör du röster rättframt glamma,
ser du glädjen släppas fri?

Poesien föds där stilla,
det är Leas diktningens halt
att ur det försmädda, lilla,
locka skönhetsgestalt.
Hur de svenska hemmen skrattat
högt åt hennes sunda skämt,
när hon i sin lyra fattat
och i dur dess strängar stämt!

Hur de värmts i sina hjärtan,
när med vek och känslig röst
hon har återgifvit smärtan
i ett plågad, kvalfyllt bröst! —
Tonerna från denna lyra
dämpats nu vid sjutti' år,
och en ny tids-sångaryra
uti diktens tempel rår.

Dock, ett tacksamt Sverige skickar
hjärtebud på Leas dag
med septembersol, som blickar
varmt på sjuttioåra drag.
Hennes diktarsyner stanna
i vårt minne, gömmas där,
ty det friska, goda, sanna
hennes diktningens kärna är.

ERNST HÖGMAN.

VI OCH VÅRA SÖMMERSKOR.

SÅ SNART vi komma i beröring med andra människor, uppstår i det ömsesidiga förhållandet mellan oss och dem en växelverkan af skyldigheter och rättigheter. Kunde vi nu ställa så, att aldrig några skyldigheter försumrades, aldrig några rättigheter kränktes, ja, då inträdde ett förunderligt sakernas tillstånd, då — rådde frid på jorden. Men ack! Så väl är det inte. Vi försumma allt för ofta våra skyldigheter, om inte för annat så därför, att det är så bekvämt. Våra rättigheter däremot dem hålla vi styft på, och — så blir det gnabb och kif, tårar och blodsgjutelse, med ett ord: ofrid.

Nu undrar någon kanske, hvad detta har med öfverskriften att göra. Då frågar jag: »Ha vi aldrig varit i närmare beröring med våra sömmerskor?» — Hur högt man än står på samhällsstegen, måste man väl afprofva de nya toaletterna! Och om man hör till dem, som ordentligt betala sömmerskan hvad henne tillkommer, tycker man sig då också icke hafva vissa rättigheter, såsom att fordra att klädningen är färdig på utsatt tid, att den är ordentligt sydd o. s. v.? Jo, säkerligen. Alltså — här uppstår en växelverkan af skyldigheter och rättigheter.

Det är förunderligt, men ändå måste det vara så — åtminstone i landsorten — att, huru många kvinnor än taga sig till med sömnad, nog få de arbete. Eller när hör man annat, än att sömmerskor ha brådtom, och hur får man ej ofta nog, gång efter annan, springa och passa, krusa och tigga för att få en klädning sydd! »Vi ha inte tid» — »omöjligt tid» — »om ni inte kan vänta till då och då», så där ungefär lyder svaret. Brådskar det med den nya toaletten, försöker man då på annat håll, eljes väntar man ju hellre på sin »hofsömmerska» — hon, som bäst känner till, hur man vill ha det.

Är man nog lycklig att ha träffat på en sömmerska, som för moderata priser gör ordinarie arbete — på utsatt tid, kan man vara belåten. Men sällan får man väl vänta sig så mycket godt på en gång. Stundom får man nöja sig med, att arbetet är både dyrt och slarfvigt och så tacka till, om det blir färdigt i rätt tid. Hvaraf kommer sig manne detta? Jag tror, att skulden till en stor del är deras, som gärna öfverse med, att en klädning är slarfvigt sydd, bara snitten är modern, och dräkten sitter väl. Huru retsamt är det icke, i mitt tycke, att få hem en nysydd kläd-

ning och se, att här fattas en häkta, där en hyska, där är en söm, som icke blifvit öfverkastad o. s. v., eller ännu mera om, som det hände ett par af mina bekanta i en af rikets större städer, man själf får göra åtskilliga rätt besvärliga ändringar för att kunna använda de nya dräkterna. Mina vänner hade ändå fått profva gång efter annan, så där låg inte felet. Jag bad dem låta sömmerskan själf verkställa ändringarna, men de fruktade både att saken ej skulle medföra önskad resultat och att sömmerskan skulle »ta illa upp». Nå, vi människor ha nu en gång kommit i de omständigheterna att vi måste ha kläder, därför bäst att krusa för dem, som sy åt oss! Men visst borde man dock kunna fordra att åtminstone hos en dyr sömmerska få fullgodt arbete.

Jag hör i min »by» så ofta klagas öfver, att än den ena än den andra fått sin klädning »alldeles bortskämd». Ibland är det kjolen, som blifvit för kort, och ibland är det någonting på tok med klädningslivet — sällan är man riktigt nöjd. Nåja, många kvinnor äro tvifvelsutana för kinkiga i toalettfrågor. Andra gånger åter torde felet ligga däri, att kunden ej från första stund säger ifrån, hur hon vill ha det, eller däri, att man ej håller sig till en och samma sömmerska, som då kunde bli förtrogen med ens figur samt personliga tycken och egenheter. Gifvetvis äro dock klagomålen stundom berättigade.

Tänka vi nu särskildt på slarf i sömnaden — här, där kjolskoningen är fastsydd, ligga fällstygnen, tagna för mycket på bredden, långt in på skoningen, som alldeles onödiga prydnader, här tyckes man ha proberat olika sätt att sy fast häkter och hyskor och så inte fäst trådarna, utan bara slitit af dem, hvadan det hela ser miserabelt ut, där äro garneringsbanden slarfvigt fästade och mera dylikt — ja, då få vi väl säga: »Detta rå syflickorna för». Alla storsömmerskor och en hel del af de mindre ha ju sådan hjälpredor, flere eller färre. Det måste nu så vara, och dessa hjälpredor, mer eller mindre försigkomna, måste också göra nytta för sig. Men — borde icke den, som står för det hela, afsyna arbetet, innan det levererades, och låta afhjälpa hvad som ser för bristfälligt ut? Syflickor såväl som skolbarn vänjas ej vid noggrannhet, om de ej få bakläxor och det från första stund — så ofta det behöves. Det är just inte roligt att göra om och göra om, utan det blir man snart nöjd på och lär att se sig för.

Mer än en sömmerska skulle troligen anse här påpekade och liknande slarf i sömnaden för bagateller och kanske ondgöras, om man komme med anmärkningar. Detta finner jag orätt, ty, som sagdt, en kund, som är ordentlig i fråga om betalningen, kan också fordra ett omsorgsfullt arbete. Däremot skulle jag vilja föreslå något, som borde bli våra syende medsystrar till stor lättnad: att damkunderna icke fordrade ett så öfverdrifvet stofferande och utbroderande af sina klädningslifs — afvigside. Förr var man nöjd med, att sömmarne voro ordentligt afjämnade och nått öfverkastade från ett håll, men lyxen har stigit till och med beträffande dylika småsaker. Sannerligen jag kan förstå, att tillfredsställelsen att bära en ny dräkt kan bli större genom medvetandet, att t. ex. lifsömmarne äro utklippta i uddar och »korsöfverkastade» med röd tråd eller fjädrarne »fastbroderade» med strålknippen af röda stygn. Man behöfver icke vara sömmerska till profession för att förstå, huru tidsödande alla dylika finesser skola vara, äfvensom att arbetslönen måste tagas därefter, ja, jag hörde en gång en sömmerska säga, att hon knappast kunde göra sig betald för den tid, som spilldes bort på sådant lappri. Man

ville nog ha afvigside vackert utstofferad, men — man ville inte betala mera för det. På tal om dem, som »förhålla arbetaren hans förtjänta lön» — nyligen klagade en liten sömmerska öfver, att det finnes personer, som pretendera, att man skall sprätta sönder och åter sy ihop en gammal klädning för endast en vanlig sömlön. Detta är väl mycket begärdt, ty att sprätta är ett både hindersamt och svårt arbete. Nej, må den, som vill ha en gammal klädning ändrad, antingen själf sprätta den eller betala särskild »sprättlön»!

Nu till en annan sak! Jag talade nyligen med en »fackkvinna» om den ordning, i hvilken, enligt min åsikt, alla kunder — nya som gamla — borde betjänas. Penningen spelar ju en stor roll här i världen, men en sömmerska skulle, tyckes det mig, göra följande till sin princip: »betalar man mig bara hvad jag begär, göres ingen åtskillnad till person. Utan den, som först kommer till kvarn, får först malet». Jag föreslog min sömmerska att skaffa sig en liten anteckningsbok och däruti införa månad och dag, då hennes kunder fått löfte om syhjälp. Vore det sedan någon, som inte passade på sin tid, nå, så hade hon sig själf att skylla och — finge vänta på ny tur. Det vore bara rättvist! Det klagas ofta, och icke så få gånger utan skäl, att man blir »narrad af sömmerskorna», liksom af handverkare i allmänhet. Hvarför skall det vara så? En sömmerska borde dock, så snart hon blifvit något praktiserad i sitt yrke, kunna bedöma, huru lång tid hon behöfver att sy en klädning! Och det kan hon väl också i de flesta fall, om hon vill. Jag tänker mig dock, nej, jag vet, att en del sömmerskor gå till väga så här: då det är svårt att visa ifrån sig kunder, taga de på sig långt mera arbete än de rimligtvis kunna hinna med. Hvad blir följden? Jo, att de mot sin vilja måste narras och det gång på gång. De lofva och lofva, men hur de sträfva och sy, blir arbetet icke färdigt i rätt tid. Hvad tur och ordning beträffar, går det så till — som oftast eljes här i livet — att den, som mest står på sin rätt, först blir betjänad. Tiger man stilla och väntar, då — får man också vänta. Om inte sömmerskorna ibland låte förmå sig att gå i oordning med frågorna (= kunderna), skulle allmänheten nog bättre passa sina tider. Nu händer det stundom, att sömmerska och kund leka »kurra gömma» med hvarann.

Jag tänker mig, att vid mer än en större atelier man går till väga på ofvan antydd sätt med ordentlig turordning och anteckningar. Kunde det manne skada, att den metoden allmänare tillämpades? Jag tror för min del, att både sömmerskorna och deras kunder finge godt däraf. Visserligen kan det hända, att i början en eller annan gammal kund blefve stött öfver att hon, som alla andra, »fick stå i kö», men dum vore hon, om hon därför gick sin väg för alltid. Vände hon sig på annat håll, blefve hon där ny kund och finge sin plats sist i raden. Ja, troligen skulle damerna, om mitt förslag här ofvan vunne tillämpning, i sin egenskap af kunder blifva stabilara än de hittills varit!

Sömmerskorna, både såsom enskilda personer och som skrä, äro förvisso, i lika hög grad som annat folk, värda sina medmänniskors högaktning. Den, som skrifver dessa rader, skulle dock icke — för mycket godt — vilja vara sömmerska och det helt enkelt därför, att personen i fråga icke skulle duga i det facket. Nå, icke alla få välja det lefnadskall, som bäst likar dem — mången tvingas af omständigheterna in på en lefnadsbana, där hon (eller han) alls icke passar, och så leveras just af denna orsak så mycket under-

SOMATOSE

Erkändt bästa krafthöjningsmedel.

Ökar aptiten i hög grad. Erhålles på apotek.

haltigt arbete. Där icke håg och vilja äro med i arbetet, blir människan en maskin. Och för hvem ligger det för öfrigt närmare till hands att bli detta än för en person, som trampar på symaskin dag ut och dag in, vecka efter vecka, månad efter månad — år efter år. Alltså, här behöfves vida mera än i många andra yrken att man är intresserad af sitt arbete, äfvensom, åtminstone i någon mån, mäktig beräkningar — af tidsförhållanden och och arbetskrafter — samt debet och kredit. Det är ju inte möjligt, att bland den stora skara kvinnor, som ägna sig åt sömmerskans yrke, flertalet utgöras af förmågor. Också kan man tänka sig, att kampen för dagligt bröd mångenstädes lägger hämsko på förmågan och icke låter den komma till sin rätt. I de större städerna finnes tvifvelsutän mer än en duglig sömmerska undangömd här och där i någon liten vindskupa. Finge du, min goda fru, tag på en af dessa, skulle du snart säga, att hon vore »en pärla bland sömmerskor». Kanske bor hon helt nära dig, kanske vet du till och med reda på henne, men du föredrager att inte låtsas om henne och att låta sy hos en af stadens storsömmerskor. Det smickrar din fåfänga att kunna säga: »Jag syr alltid mina klädningar hos L—s» (eller hvad din sömmerska nu heter). Om din fåfänga icke vore, skulle du kunna göra en god gärning mot en af dem, som bära »dagens tunga och hetta».

Och när denna tunga arbetsdag är slut, hurudan blir då lefnadsaftonen för »de små» bland sömmerskorna? Hafva dessa männe kunnat spara ihop något kapital, som sätter dem i stånd att få tänka på hvilat, då aftonen skymmer? Eller hur länge skola de hålla på att sy? Tills ögat blir skumt och nålen faller ur darrande hand? Och sedan! — sedan blir det nöd, bitter nöd, om ej medmänniskor förbarma sig och räcka en hjälpsam hand.

*

Efter hvad jag tror, ha sömmerskorna det sämre ställt för sig än de flesta andra yrkesmänniskor. De utgöra nämligen en ofantligt stor »kår», men en kår, där hvar och en — står ensam. Hvarför sluta de sig då icke samman till en förening? Hvarför bilda de icke en understödsfond till hjälp åt fattiga, sjuka och gamla sömmerskor? Jo, orsakerna torde vara många. Det fattas dem kapital, det fattas dem ledande krafter eller — ha de kanske aldrig ens kommit att tänka på saken? På senare åren hafva några behjertade personer börjat verka bland hufvudstadens sömmerskor och äfven för sammanslutning dem emellan, men — alla de stackars små sömmerskorna i landsorten, hvad kan man göra för dem? Skulle det verkligen, i den föreningsgarnas tid hvori vi lefva, vara en omöjlighet att bilda en allmän svensk sömmerskeförening? Kanske blefve detta ett Herkulesarbete för en enskild person, helst en del af dem det vederborde troligen skulle ha svårt inse frågans vikt och betydelse och i alla händelser sammanträden med sömmerskorna på de olika orterna nödvändigtvis måste hållas. Men hvad! Om Fredrika-Bremer-förbundet, som verkar så mycket godt, ville åtaga sig saken. Det förbundet har ju här och hvar i landet sina medlemmar och bekantskaper, verksamma i välgörenhetens tjänst. Genom sådana personers förmedling kunde bestämdt det goda verket komma till stånd, dock förutsatt, att någon af förbundets medlemmar — i Stockholm eller någon annan centralt belägen plats — ville åtaga sig förvaltandet af den blifvande kassan samt senare äfven understödets försändande till vederbörande och mera dylikt. Härtill fordrades visserligen en icke ringa grad

af offervillighet — dock tror jag, att lika stora kärleksverk mer än en gång utförts.

Jag yttrade nyss något om, att sömmerskorna sakna kapital, men vunne saken tillräckligt stor anslutning, vore det ingen fara därmed. Ett kapital bildas af många små slantar, och sömmerskorna äro snart sagdt legio. Dessutom, det finnes i vår tid så många människor, på en gång rika och deltagande för andras nöd — hvem vet, om ej mer än en af dessa skulle ge bidrag till »sömmerskornas fond», om den blefve en verklighet? Dessa pengar skulle bestämdt ej vara bortkastade. Det förefaller mig, som om sömmerskorna i de flesta fall måste »stå på egen botten», hurudan den än är. Några af dem äro kanske gifta — då de i icke oväsentlig mån med sitt arbete få bidraga till de sinas underhåll —; af de ogifta har mången sin gamla mor eller annan anhörig att draga försorg om, men många, många stå också helt ensamma i världen, kanske unga, vackra och utsatta för frestelser af hvarjehanda slag. När tider af sjukdom och pekuniära svårigheter inställa sig, huru godt vore det icke då att vara medlem af en understöds-kassa och huru skulle det ej mången gång rädda från undergång, fysisk eller moralisk! Jag hoppas därför innerligt, att de ord jag här yttrat icke måtte förklunga ohörda, utan att någon ville taga upp mitt förslag. Möjligen kunde frågan bli föremål för diskussion i Idun?

Om emellertid det här framkastade förslaget befinnes utförbart, ett kunna vi dock göra (och det hvar i sin stad): uppmana de sömmerskor vi komma i beröring med att i »den goda dagen» lägga af några skärfvar för »de onda», som ju varda kommande — förr eller senare. Jag fruktar, att mången sömmerska lefver ett dagsländelif, icke i fråga om sitt arbete, utan i att taga dagen som den kommer, såsom skulle det icke finnas några flere dagar att ha omsorg för. Kanske har hon heller icke vare sig tanke på eller förstånd om, huru en insatt penning, som får stå i fred, växer mer och mer samt att den, efter hvad man sagt mig, med ränta och ränta på ränta är fördubblad efter 15 år. Eljes, visst skaffade hon sig t. ex. en postsparbanksbok och satte in en krona i månaden eller lade af en 25-öring för hvar klädning hon sydde, tills kronan var full — som bekant får man å postsparbanken ej sätta in mindre belopp än en krona. På så sätt finge hon småningom en »sammansparad styfver» och kunde med mera lugn gå ålderdomen till mötes.

Men blir det fråga om att »sätta in pengar», så veta vi, att ju förr det sker, dess förr får man ränta. Må då vi, kunder, hvarken af glömska eller brist på uträkning låta våra sömmerskor vänta på sin betalning — något som, beklagligt nog, mer än en gång praktiserats! Hvem vet, hvilken oberäknelig skada en sådan väntan kan göra!

S—M.

DAMER SOM ARKEOLOGER.

FÖR NÅGON TID SEDAN omnämndes i Bohuslänska tidningar ett besök i Dragsmarks klosterrester. Detta gaf mig anledning att för intresserade läsare söka skildra något från den nu pågående utgräfningen af Karlsborgs gamla fäste, som ledes af samme outtröttlige forskare, hvilken utfört gräfningarna vid Dragsmark jämte flere ruiner — kamrer Wilhelm Berg.

Att ett slott Karlsborg i Bohuslän funnits till, är säkert af jämförelsevis få personer känt. Ej heller gömde Karlsborg inom sina murar minnen sådana som munkklostret i Dragsmark, därifrån Axel och Valborgssagan härleder sig, eller var det, som t. ex. Ragnhildsholmen, ett säte för stolta konun-

gar och drottningar. Fanns här ett kvinnligt element, utgjordes det helt visst blott af den bild af moder, maka eller syster som fanns inristad djupt i hjärtat under den tappra riddarens pansar, ty slottet Karlsborg var helt enkelt ett fäste, byggt för att värna mot fiendens intrång, och dess historia är i korthet följande:

När Kalmar union upplöstes genom det ensidiga valet af Kristian af Oldenburg till konung af Danmark-Norge, följde som svar härpå valet af Karl Knutsson Bonde till konung af Sverige. Kristians mål att åter förena Sverige med de båda andra länderna gaf anledning till att krig nu bröt ut.

Som vanligt riktades en del af anfallet från Bohuslänska sidan mot västra Sverige, hvilket anfall dock afböjdes af konung Karls unge frände, riddaren och marsken Tord Karlsson Bonde, och det var vid detta tillfälle denne, vintern 1455—1456 — uppförde ett alldeles nytt fäste vid inre af den långa och smala Abyfjorden. Detta slott benämnde Tord Bonde Karlsborg efter konungen.

Knappast färdigt, belägrades det emellertid af en dansk styrka, hvilken dock lyckligt tillbakalogs; ställningen var likväl så allvarlig, att marsken ansåg sig böra stanna kvar i fästet, och det var vid detta tillfälle som slottsfogden på Karlsborg, den danskfödde Jösse Bosson, förrädiskt mördade den intet ondt anande Tord Bonde genom att nattetid intränga i dennes sofrum och med en yxa klyfva hans hufvud.

Efter att ha genomgått många växlande öden förföll slottet småningom, och då Bohuslän 1532 afträdde till Danmark, fanns ej längre någon anledning att bibehålla Karlsborg som fästning, alldenstund Bohus var fullt tillräckligt i detta hänseende. Hvarje nytt århundrade har därför sett den gamla borgens murar allt fullständigare begrafvas.

Vi skola nu öfvergå till utgräfningarna af detta slott, hvars 76-åriga tillvaro nog och kunde erbjuda rikt stoff på romantiska skildringar.

Det var ett stort evenemang, när första spadtaget togs i den jord, som betäckte resterna af Karlsborgs fäste. Väl ett par tjog ögon voro med spändaste intresse fästade härpå, och hos litet hvar af oss röjdes därför en viss missräkning öfver att det ej genast syntes någon af alla de skatter vi trott gömda någonstädes, och som nu efter sin månghundraåriga slummer ånyo skulle skåda dagens ljus.

Men innan kort voro flere spadar i gång — arbetet började på allvar.

Med sin stora vana vid dylika arbeten, hade kamrer Berg, med ledning af ett för andra helt omärkligt litet spår, lyckats utleta ett af hörnen till grundmuren, och där gräfdes nu friska tag.

Det var en verklig glädje att se, huru den tio man starka skaran förrättade sitt arbete, huru minutöst noggrant hvarje spadtag jord undersöktes, hvilken verklig glädje röjdes hos dem öfver hvarje minsta lilla fynd. Dylikt arbete var emellertid för intressant för att bara beskådas, det manade ock till efterföljd, hvarpå esomoftast den ordinarie arbetsstyrkan fördubblades af en liten frivillig skara, bestående mestadels af familjemedlemmarne på Röe, i hvars vackra park ruinen är belägen. Såväl herrar som damer härifrån syntes, beväpnade med hacka och spade, taga liflig del i arbetet. Också mötte mig en dag vid hemkomsten från ruinen värdinnan på Röe frågande om jag visste, hvar alla människor voro; jag svarade, att de naturligtvis vore ute och gräfde, hvarpå den älskliga gamla damen suckade; hon hade nog, allt från gräfningsgarnas början, erfart, att de unga damerna lämnat såväl henne som hushållsbestyren åt sitt öde. Men en tafra af förtjusande fägring var det att se dem, dessa unga damer, i ljusa sommardräkter med solbrända kinder och strålände ögon, med outtröttlig energi arbete i någon ofta ganska farlig afsats i det här och hvar brant stupande berget. På mindre farliga platser syntes den yngste af den frivilliga kårens arbetare. Det var en liten parvel på 4 år med röd mössa och fladdrande gula lockar, som med egen liten spade arbetade i sitt anletes svett och med höga rop förkunnade, när han gjort något fynd, som enligt hans uppfattning var af stor vikt och betydelse.

Nå mer eller mindre högljudda rop kunde nu litet hvar presteras, det behöfde, ej så stora fynd för det. Jag glömmmer sent hvilket jubelrop förkunnade att en af de unga damerna funnit den första gamla, rostade spiken. Af samma vara funnos senare åtskilliga hundratal, men hennes var dock den första, och ett, i brist på flagga, i största hast uppspikadt förkläde på den på kullens topp befintliga flaggstången hälsade glädjebudskapet.

Att fästets forna innevägnare icke svultit ihjäl, därom vittna noggrant de högar af ben, delvis brända, som funnos hvarhelst ett spadtag togs. Spår af en allt förhärjande eldsvåda skönjdes för öfrigt på flertalet af fynden inom och närmast omkring murarne. Dessa senare voro nu blottade, och man ägnade sig några dagar uteslutande åt att söka efter

fynd på platsen, hvarest sådana borde finnas. Också blefvo fynden efter hand både talrikare och värdefullare — det hade ju varit bedrägligt eljes; ett särskildt rum uppläts välvilligt af gården Røes ägare till museum, och där synes nu en verklig vacker liten samling af allehanda föremål, flertalet af dem dock angifvande krigiskt syfte, som större och mindre kanonkulor af sten, en myckenhet särdeles vackra pil- och lansspetsar, delar af armborst, knifvar, sparrar m. m. Men här funnos ock andra saker: en oändlig mängd skärfvor af ler- och stengods med varierande, delvis synnerligen intressant ornering, några små helgonbilder i sten, saxar, mynt (de flesta från Kristian I:s tid) samt ett större af guld, antagligen prägladt för ärkebiskopen i Trier. Dessutom större och mindre beslag af brons, järn och mässing samt delar af smycken, allt från slutet af 1400- eller början af 1500-talet.

Ej underligt alltså, om man med en viss vördnad ur jorden upptog ett af dessa föremål, som legat där orubbadt, ej vidrördt af människohand, sedan århundraden tillbaka. Inom kort hafva de alla hamnat i något museum samt beskrifvits i tal och skrift — visst skall jag äfven där med stort intresse se dem, men de utgöra ej längre den, om jag så får säga, omedelbara länk mellan mig och ett längese'n förflutet, som jag ej utan djup vördnad vidrör.

Hvad kan också i högre grad gifva fantasien tillfälle till djärf flykt än dessa fynd, små eller stora? Vid ruinutgräfning talar man ej längre om dagens »on dit»; när man här samlas om aftnarne, efter väl förrättadt arbete, blifva naturligtvis dagens fynd diskussionsämnen. Man lappar ihop delar af sten- och lergodskärl, hvaraf en bit funnits uppe i bergen, en annan nedanför berget, och man blir förtjust, när de passa ihop; föröfrigt undrar man. Jag minns särskildt en afton, då en nyss funnen liten knapp af silfver utgjorde de ungas samtalsämne; hvem hade den tillhört? Hade den manne en gång blifvit isydd af en moder, som orolig och ängestfull, skulle sända ut sin kanske ende son i krigets faror, eller var det gjordt af en ung, skön jungfru, som full af hopp endast tänkte på den dag, då riddaren efter öfverståndna faror skulle återkomma och hemföra henne som brud. Ja, så fortforo gissningarna en god stund, ända tills kamrer Berg, som ibland roade

ÄRKEHERTIG KARL STEPHAN AF ÖSTERRIKE MED GEMÅL, BARN OCH UPPVAKTNING OMBORD PÅ LUSTJAKTEN »WATURUS» I STOCKHOLMS HAMN. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

sig med att skämta öfver de ungas stundom allt för lifliga fantasi, afbröt samtalet genom att inkasta en stilla förmodan, huruvida det ej helt enkelt fanns skräddare äfven den tiden. Nå, härom vittna med stor sannolikhet en del af de funna fingerborgarna, hvilka äro af sådana dimensioner att de omöjligen skulle passat ens den manhaftigaste nutidskvinnas.

Att emellertid många af fynden skulle väcka undran och spörsmål äfven hos arbetarne var ju gifvet, och det var både roande och intressant att höra deras åsikter om dem. Från arbetarne spreds helt naturligt äfven intresset till den kringboende befolkningen, och små kavalkader af alla åldrar lustvandrade hit för att på nära håll skärskåda märkvärdigheterna.

Snart är det dock slut för i år; ännu återstår emellertid en del arbete med t. ex. de dubbla vallgrafvarne, som omgäfvat fästningen. De bidraga till karaktären af den gamla fornlämningen, och det vore

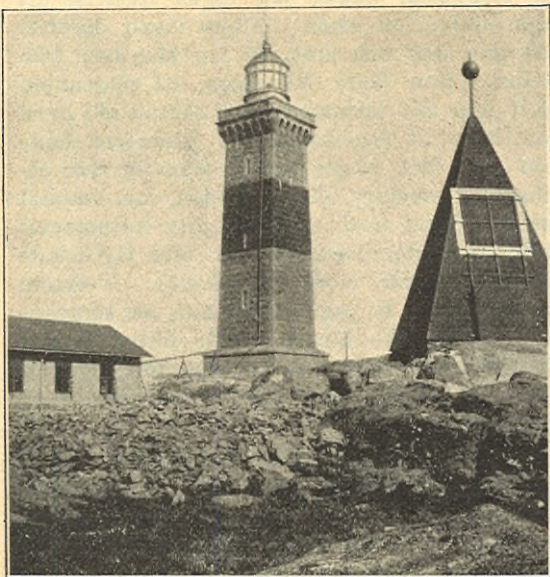
skada att låta tiden utplåna dem. De viktigaste platserna äro emellertid undersökta.

Nästa år vore det meningen att, om Göteborgs och Bohusläns fornminnesföreningar kunna lämna understöd därtill, utgräva Olofsborgs gamla fäste, beläget långt bort i obygderna vid sjön Bullaren. Detta slott lär emellertid ligga på en hög och ganska otillgänglig klippa, hvadan det kanske ej blir så lätt för en medlem af det svagare könet att alltid på så nära håll som här följa ännu en intressant utgräfning. Man får i så fall vara så innerligt tacksam för dessa veckors njutningar och lefva på hoppet af hvad som möjligen förunnas en däraf ett annat år.

L . . . G.

DAMER SOM ARKEOLOGER. UTGRÄFNINGEN AF KARLSBORGS FÄSTE I BOHUSLÄN. FOTO FÖR IDUN AF L—G.

VINGA FYR. FOTO FÖR IDUN AF »SAGA».

YTTERST I HAFSBANDET.

YTTERST I HAFSBANDET, 2 mil från Göteborg, ligger Vinga fyrplats, skärgårdens sista utpost vid stora segelleden upp till Sveriges andra stad.

Naken och grå stiger den lilla klippön ur hafvet, och Kattegats vågor bryta sig än ljuf-ligt stilla, än med hemskt raseri mot dess strand; men trygg står fyrbåken på granit-hällen, en ledstjärna för seglaren undan skär och bränningar i mörka nätter.

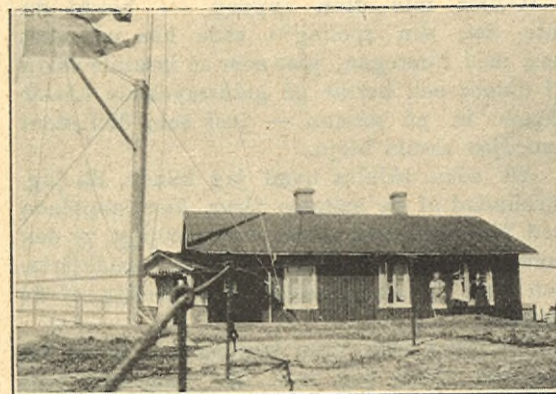
Detta ståtliga fyrtorn, uppfördt af granit

FYRVAKTARSTUGOR VID VINGA.

för omkring 10 år sedan, utsänder ett sken af kolossal ljusstyrka. Nämnas kan, att till matande af lampans 5 veckor åtgår 18 liter olja hvarje vinternatt.

På Vinga finnas endast några få boningar, små konstlösa stugor för fyrbetjäningen och telegrafisten samt ett litet tjäll för de vakt-hafvande lotsarne. De sistnämde hafva eljes sina hem på det 1 mil från Vinga belägna Brännö, men måste hvarje dygnets timme hålla sig redo att lotsa fartyg från alla världens länder upp till den stolta handelsstaden vid Göta älf.

TELEGRAFSTATIONEN.

Sedan ungdomen tränade i kampen mot vind och våg, gå dessa hafvets käcka söner med frimodighet och energi att fylla sina kräfvande uppgifter. Se på dessa skäggiga gråhårsmän eller dessa kraftfulla ynglingar — möta dig ej skärgårdsbons sega uthållighet och trygga ro i deras drag!

Men hafvet är en mäktig fiende, och mer än en änka där hemma på Brännö måste klaga: »sjön tog honom.»

Där vi sitta i hemmets ljufva hägn — hvad veta vi om strid på lif och död mot vreda vågor? Låtom oss då åtminstone skänka en deltagandets tanke åt hafvets tappra arbetare. Ja, heder åt de män, som villigt offra sina lif i kärlekens tjänst, när det gäller!

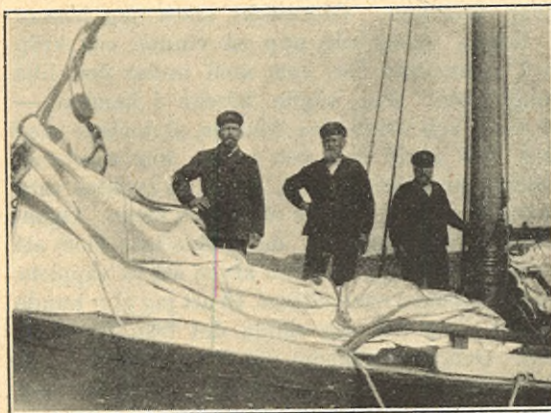
SAGA.

UTKIKEN PÅ VINGA.

DEN RÖDA BILJETTEN.

DET HADE KOMMIT ett cirkussällskap till staden, ja, det var nu snart tre veckor se'n dess, och alla gossarne i skolan hade redan varit och sett föreställningarna, alla utom jag. — För hvarje dag fick jag åhöra de mest glödande skildringar om allt det underbara och genomroliga, som förevisades på cirkus — det var som att se den roligaste saga i världen lifslevande för sina ögon. Intet kunde

LOTSAR I HAMN.

därmed jämföras. O, hur mitt nioåriga pojk-hjärta bultade af vild längtan att också få komma dit! Dagligen och stundligen bestormade jag min mor med böner, men hon var och förblef obeveklig. Ack, min stackars mor, som för några år sedan blifvit änka med tre barn, af hvilka jag var den äldste, och som nödtorftigt försörjde oss med att svepa lik, rusta till begrafningar och bröllop och gå omkring i »bättre hus» och laga mat på större bjudningar! Hon frågade mig, om jag mistat både vett och sans, då jag kunde komma med en slik begäran. Trodde jag inte, att man kunde använda sina pengar både på ett nyt-

LOTSBÅTEN STICKER UT TILL HAFS.

tigare och förståndigare sätt. Gå på cirkus! Jo, jag tackar jag! Det var inte för fattig mans barn, det. Var det inte? Och ändå visste jag, att barn, som bestämdt voro ännu fattigare än jag, trasiga och smutsiga barn, varit där.

Dragen som myggen mot ljuset brukade jag om kvällarne hålla till utanför cirkus, stå och hänga i vestibulen, kila upp och ned för trap-porna och försöka glutta in genom den minsta lilla springa eller öppning. Jag hörde hästar-nes trampande bakom arenan, jag uppfångade då och då en ton af musiken, jag såg den ringlande köen framför biljettluckan, — stim-met — sorlet — trängseln — om allt var jag med, men så blef det plötsligt så underligt tyst och tomt omkring mig — alla hade fått

MAKRILLFÅNGSTEN DELAS.

sina biljetter, hvar och en hade kommit in och intagit sin plats — det var bara jag, som stod utanför. Jag hade ju ingen biljett, jag. De andra pojkarne lågo ständigt öfver mig med sina frågor, om jag inte varit på cirkus än, eller om jag inte snart skulle gå? Ja, det var bäst jag skyndade på, ty sällskapet skulle resa snart. — O, hvad dessa frågor pinade mig! Jag skämdes så gruffigt, det grämde mig så djupt att ej jakande kunna besvara dem — tårarne stego mig i ögonen och blodet brände i mina kinder af skam och förödmju-

BRÄNNINGAR. VY FRÅN BÖTTÖ.

kelse. Jag, som i början aldrig kunnat få höra nog om den lustige »klännen», åt hvilken man kunde skratta ihjäl sig, den starke mannen, akrobaterna och flickorna, som hoppade på lina, smög mig nu undan under rästerna för att slippa höra talas därom. De började äfven behandla mig med ett öfversitteri, som jag aldrig förut märkt, retades med mig, gjorde narr af mig, med ett ord läto mig förstå, att de höllo mig för en riktig utböling, en ynkelig stackare, som det nästan var under deras värdighet att sällskapa med. Jag knöt händerna af skam och raseri, allt under det min längtan växte ut till den mest brinnande åtrå.

En gammal släkting till min mor, en för detta sergeant, som var »andligt sinnad» och hade pengar på banken, brukade ibland om söndagsmiddagarna äta en tallrik kål med små fläsktärningar i hos oss, och vi barn voro strängeligen tillsagda att alltid visa honom den största vördnad och artighet, »ty man kan aldrig så noga veta», slöt vår mor alltid detta sitt lilla förmaningstal, hvarvid hon mystiskt blinkade och drog litet på munnen. Hvad dessa ord egentligen inneburo, förstod jag ej riktigt, blott så mycket begrep jag, att den gamle sergeanten var en mäktig man, som på något sätt hade vårt ve eller väl i sina händer.

Jag hade en gränslös respekt, för att icke säga rädsla, för denne man, i hvars närvaro vi aldrig fingo leka eller stoja, utan måste sitta som tända ljus, under det han ur en svart, flottig bok, som han hade gömd i bakfickan på sin gamla, nötta uniformssyrtut, uppläste en predikan, som aldrig tycktes vilja taga slut.

Det hände någon gång, när sergeanten var vid ovanligt godt lynne, att, sedan han fått sin kopp kaffe, han tog fram sin stora skinnpung och tillsade oss att hämta våra sparbössor. Det var alltid ett högtidligt och förväntansfullt ögonblick, då han med långsamma, afmätta rörelser drog fram skinnpungen ur bröstfickan, tummade den litet, knäppte på den, och slutligen öppnade den och började gräfvä i dess innehåll. Men det var dock aldrig annat än i kopparslantsfacket, som hans långa, beniga fingrar gräfde, när han tänkte begäfvä oss med en slant. Min sparbössa var i form af ett lysande rött äpple och utgjorde en af mina största dyrbarheter. Och ändå visste jag, att den var dömd till undergång, ty då den hunnit blifva proppfull med slantar, måste den utan misskund slås sönder för att man skulle kunna komma åt innehållet. Ack, min staccars kära sparbössa, jag kunde knappt längta efter det ögonblick, då jag skulle få se och räkna min skatt, så ondt gjorde det mig, att det skulle ske till ett sådant pris.

Sergeanten hade ändtligen fiskat upp en tvåring, som han med mycken betänksamhet släppte ned i den smala springan och — o, under! — lät den åtföljas af en ettöring. Samma procedur upprepades med småsyskonens bössor. Sergeanten måtte vara vid ett riktigt ovanligt godt lynne i dag — tänkte jag, och som en blyxt for det genom mitt hufvud: Jag skall bedja honom bjuda mig på cirkus! I facket, där silfverpengarne förvarades, hade jag upptäckt en blank femtioöring — just jämmt hvad de där röda biljetterna kostade, med hvilka pojkarne så ofta stoltserat inför mina ögon.

Mitt hjärta bultade, jag var förfärligt rädd, men, väpnande mig med allt mitt mod, sträckte jag fram handen, just då han stod i begrepp att knäppa igen skinnpungen, och sade med knappt hörbar röst:

»Snälla farbror, skänk mig femtioöringen att gå på cirkus för.»

Aldrig har jag sett en skinnpung så blyxtsnabbt försvinna, det var, som om den dunstat bort, och jag hade ovillkorligen gjort detsamma, om icke sergeanten med sina iskalla, knotiga fingrar tagit ett järnfast grepp om min lilla darrande näfve.

»Du borde skämmas, pojke!» utbrast min mor med upprörd, gråtfärdig röst, men sergeanten sade med en stämma, som tycktes mig komma direkt från underjorden, att förr skulle han sänka femtioöringen i hafvets djup, än att den skulle användas att begå en så stor synd med. Ty den, som gick på cirkus, den kunde aldrig, aldrig komma till himlen, utan måste säkert fara till — det andra stället. Hade jag däremot begärt penningen för att mätta någon hungrande kines eller kläda något naket negerbarn under Afrikas brännande sol, så skulle han ingalunda visat sig njugg. Därmed tog sergeanten ett kyligt afsked, hvar efter min mor höll ännu en straffpredikan med många underförstådda ord och meningar, som alla gingo ut på, att jag, olycksaliga barn, kanske varit vållande till större olycka, än jag kunde begripa eller förstå.

Samma kväll fattade jag ett stort beslut. Jag skulle slå sönder min sparbössa, det käreaste jag ägde, och sålunda förskaffa mig pengar till den åtrådda röda biljetten. En gång måste det ju i alla fall ske, och min mor hade låtit mig förstå, att hon skulle köpa mig något nyttigt för pengarna. Ett par vantar, kanske en griffeltafla, eller måhända rentaf en läxbok! Jag ryste och tänkte, att det vore väl en riktigt stor synd att så använda en liten fattig gosses hopsparade slantar. Var det inte rent af min skyldighet att rädda dem från ett så gruffigt öde? Nyttigt och nyttigt! Aldrig hörde jag annat, och som påbröd historier om »granna lik» och sergeantens tal om de hungriga kineserna och de nakna negerungarna.

En förfärlig tanke slog mig. Sergeanten hade allt lagt bra nog många slantar i min bössa, tänk, om han till slut skulle tvinga mig att ge alla pengarne till kineserna eller negerpojkarne! Jag tyckte mig redan se hans knotiga fingrar raka åt sig hvar enda liten slant, jag skulle inte ens få behålla några ören till karameller, som min mor lofvat mig.

Den sista skynt af tvekan, som ännu fanns kvar, försvann. Oförmärkt stack jag bössan i fickan, smög mig upp på vinden och kröp ned i en tom lår, som stod under den lilla takgluggen. Jag vägrade bössan i handen — så tung och stinn den kändes, skramlade med den tätt invid örat och hörde, hur slantarna rullade om därinne. O, hvad de tycktes vara många! Säkert, säkert skulle de räcka. Ögonblicket var viktigt, ty det gällde icke blott att komma åt pengarne, utan äfven att få »äpplet» i så få stycken som möjligt, så att jag åter kunde limma ihop det och rädda det från förstörelsen. Och däri lyckades jag öfver förväntan väl. Sparbössan föll isär i två delar, under det slantarna regnade ned i min utbredda näsduk. Jag utstötte ett glädjetjut, och började räkna min skatt hvarvid jag samlade slantarna en efter en i min vänstra hand. När högen började lida mot slutet, blundade jag — jag vågade icke längre se, endast kännande med fingrarne myntens valör. 37 — 38 — 39 — 39, jag famlade med handen i näsduken, fingo ögonen vidöppna af förskräckelse, men — slantarna voro slut — det hjälpte inte, hur många gånger jag räknade om dem och letade rundt omkring — 39 öre — hvarken mer eller mindre. De hade för mig icke det ringaste värde, när de icke kunde skänka mig den lycka jag åtrådde, och när jag, sedan sorgen och grämeligen något hunnit lägga sig, i största hemlighet åter limmade ihop min sparbössa och lade

dit slantarna, kände jag ingen frestelse att taga undan en enda. Några dagar därefter satt min mor och grät, då jag kom hem från skolan. Hon hade fått höra, att sergeanten gjort upp sitt testamente och skänkt allt hvad han ägde åt negerbarnen — kineserna hade inte ens fått något med. Men jag var åtminstone oskyldig härtill, ty den, som omtalat saken, visste med säkerhet, att testamentet skrifvits för flere veckor sedan. Men jag delade likväl icke vår mors bedröfvelse. Tvärtom var jag glad, ty jag började ana, att sergeantens vålde icke längre skulle blifva så önskränkt härskande hos oss som förr, och att detta på något sätt stod i samband med testamentet.

Följande söndag var ovillkorligen sista uppträdandet på cirkus. Det gafs då stor gala-föreställning, hvarvid alla glansnumren skulle uppföras. — Den praktfulla pantomimen »Röfvaranfallet på Slottet Uranienborg», stor kadrijl m. m. Jag hade läst det alltsammans på de stora brandgula affischerna, tills jag kunde det utantill.

Inte var det med glada känslor, som jag dref omkring i cirkusbyggnadens vestibul och korridorer, men jag kunde ändå ej vara därifrån. Den kvällen var jag dock mera bedröfvad än vanligt, ty jag visste ju, att det numera icke fanns en glimt af hopp att få vara med. — Flere nummer voro redan gångna, och under första pausen strömmade folk ut i korridorer och trappor. Jag stod just i begrepp att aflägsna mig, då jag strax nedanför trappan, som ledde upp till galleriet, såg något, som lyste rött. Jag såg genast, hvad det var — den röda biljetten. En biljett till aftonens föreställning! Ett ögonblick stod jag som bedöfvad, det nästa kastade jag mig som en blyxt öfver biljetten och grep den med bägge händerna, utan att kunna tillbakahålla ett rop af glädje.

Jag var en ärlig gosse, som skulle fasat för att tillägna mig något, som ej hörde mig till. Men ej ett ögonblick föll det mig in, att ej biljetten var min — den som tappat den, hade ju redan sin plats, var min flyktiga tanke, som dock genast drucknade i min glädje och fröjd. Jag tog trapporna upp till galleriet i några väldiga språng.

Det nästan svindlade för mina ögon, då jag genom de öppnade logedörrarna nu för första gången fick skåda den i mina ögon omätliga arenan, det höga kupoltaket, gasramperna, den gnistrande kronan och kandelabrarna, de purpur-röda draperierna . . . Klockan ringde. Musiken stämde upp en brusande dansmelodi. Flämtande af ifver räckte jag vaktmästaren biljetten.

»Nej, din lilla lymmel, den gubben går inte,» skrattade vaktmästaren och slog till min hand, så att biljetten föll till golvet. Förskräckt och häpen, utan att förstå något, böjde jag mig ned för att taga upp den, men vaktmästarens fot förekom mig och skickade den långt utåt korridoren.

»Gäller inte utan kupong — visste du inte det, din spoling?» sade han och sköt mig ut i förstugan, just som en lysande skara af damer och herrar på guldsmyckade hästar tågade in på arenan — just som den stora kadrijljen skulle börja.

Att söka skildra hvad jag kände, då jag, förblindad af de saltaste tårar, åter staplade ned för trapporna, skulle vara omöjligt, ty den omätliga sorg, som kan fylla ett barnahjärta, den kan hvarken tolkas eller förstås af de vuxna.

»Gäller icke utan kupong» — hvad det betydde visste jag inte då. Jag hade inte sett, att kupongen var bortrifven på biljetten och densamma således värdelös, och äfven om

Starkare koncentrerad än N:o 4711; renaste och friskaste värlukt. Bäst är nu Eau de Cologne N:o 1900, från S:t Eriks Tekn. Fabrik, Stockholm.

Begär
Sanct Eriks' Eau de Cologne N:o 1900 (triple).

jag sett det, hade jag ej förstått det. Jag visste och förstod blott, att jag stått vid paradiset tröskel och sett en glimt af dess härlighet, men obevekligt drifvits bort därifrån. En sådan grymhet, en sådan himmelskriande orättvisa syntes mig obegriplig, och att en så elak människa som denne vaktmästare kunde finnas på jorden, var mig lika ofattligt. Själva sergeanten syntes mig som en himmelens ängel jämförd med honom.

I allmänhet bruka ju de sorgliga och mörka bilderna från vår barndoms värld så småningom plånas ut, under det de ljusa och glada framstå i ett förklaradt skimmer. Och likväl har historien om den röda biljetten outplånligt inristat sig i mitt minne. Kanske därför, att jag under lifvets gång så ofta hört de orden upprepas: Gäller inte utan kupong.

EMILE GEORGES.

SKILSMÄSSA. BERÄTTELSE FÖR IDUN AF ELIN AMEEN.

FORTS. FRÅN FÖREG. N:R.

KURT SATT och skref brev i förmaket vid lampan. Han hörde, hur hustrun i rummet öfver honom drog ut och in byråldor, öppnade och stängde skåpdörrar. Hon brukade alltid ordna allt åt honom, hon skötte hans affärer, hon gjorde upp med hans förläggare och skref rent åt honom, hon läste korrektur. Han visste fullkomligt, att utan henne skulle det annars blifvit illa gjordt eller helt och hållet ogjordt, liksom att hans pengar skulle strötts för vinden lika fort, som han hade dem i handen. Han var opraktisk som ett barn och en stor slarf. Ragna var präktig — det fanns inte en sådan kvinna på tusen, och han hade henne att tacka för allt — sitt rykte, sin upprättelse, sitt lif, sin ställning. Men det kom stunder, då tacksamheten och tillgifvenheten inom honom förbyttes till känslan af en tryckande boja, en bitter förödmjukelse. — Alltid var det han, som skulle se upp till henne, högakta, beundra, taga mot råd och förmaningar och — få förlåtelse. Å, om han en enda gång kunde beslagit henne med något orätt, om hon en enda gång måst ligga istoftet för honom och be om förlåtelse! Men aldrig! Hög, klar och ren stod hon där, med ett helgons gloria kring sin panna, en vilja af stål och ett järnhårdt grepp om honom med sin fina, hvita hand.

Hon var aldrig bedårande, aldrig eggande som andra kvinnor, äfven när hon någon gång var mjuk och smeksam. Andra kvinnor hade ett sådant betagande sätt att smyga sig in i hans famn, att se in i hans ögon, att hviska hans namn...

»Kusin Kurt — sitt inte där och skrif, utan följ mig ut i månskenet — det är alldeles omöjligt att sitta stilla inne.»

Han hade icke hört hennes smygande steg, förrän hon stod tätt invid honom och lade sin mjuka lilla knubbiga hand på hans axel. Han spratt till vid hennes vidrörande och vände sig om.

Hon hade kastat en vit kappkrage af mjukt tyg öfver sin mörka klädning och dragit kapuchongen öfver hufvudet. Det mörka ansiktet tog sig förtjusande ut, inramadt i det hvita tyget. Hennes ögon strålade, hennes läppar logo och visade de jämna, pärlhvita tänderna.

»Kom, kusin Kurt,» bad hon. Hon uttalade hans namn som »Gurt».

»Jag kan inte, Marietta, jag har några

angelägna brev att skriva; jag skall till staden tidigt i morgon bittida...»

Mariettas ögon skimrade och glänste så, att han ej kunde se in i dem, utan sänkte sin blick.

»Bara litet — bara fem minuter — se så, Kurt...» Hon blåste ut lampan och så skrattade hon, lågt och dämpadt.

»Men, Marietta, odygdspåse...»

Han hade rest sig, och hon tog hans arm och förde honom, ännu halft motvillig, med sig på verandan och vidare genom trädgården ner till sjön. Där satte hon sig på en bänk, liksom föregående kvällar, och han tog plats bredvid henne.

Månens sken låg som en bred strimma midt öfver hafsviken, medan skuggorna föllo djupare in öfver stränderna och skogspartierna. Rundt om i villor och byggnader lyste där från fönster och verandor. En och annan roddbåt syntes som en mörk punkt röra sig sakta midt i det glänsande ljushafvet.

Ingen af dem hade yttrat ett ord, medan de gingo ned till stranden. Hon hade hängt vid hans arm, och en gång hade hon smekande farit med sin kind öfver hans rockärm. Ett ögonblick ännu satt hon tyst och såg utöfver sjön; därpå vände hon ansiktet mot honom och sade med skälfvande röst:

»Tänkte du verkligen resa, utan att säga mig farväl? Resa och inte komma tillbaka?»

»Hur vet du, att jag inte skulle komma tillbaka?»

»Å, jag anade det, och så lyssnade jag, när Ragna talade med dig. Å, denna Ragna, som jag ibland älskar så, att jag kunde falla ned och tillbedja henne, och som jag ibland hatar så, att jag skulle kunna mörda henne!» Hon knöt hop sina händer, där de hvilade i hennes knä.

»Du skall icke säga så, Marietta,» invände Kurt, »Ragna är bra, och Ragna är — min hustru...»

»Behöfver du säga mig det? Men om hon så vore tio gånger din hustru och tio gånger ett helgon så — älskar jag dig!» Hon slog plötsligt sina armar om hans hals och lade sitt ansikte in till hans. I ett nu voro hans armar om henne, och hans kyssar regnade öfver hennes ansikte.

»O, Kurt, Kurt, jag visste, att du älskade mig, du bara inte vågade för henne... Men nu reser du inte, inte utan mig — säg, att vi aldrig skola skiljas från hvarandra!»

»Aldrig, min Marietta, min rosendrottning, min solstråle...»

»Så är du min, och jag är din, Kurt — i all evighet...»

»Du skall bli min, Marietta, om vi skola vänta i tio år...»

»Vänta — jag kan inte vänta, Kurt!» Hon reste upp sitt hufvud, och med händerna stödda mot hans bröst, såg hon på honom. Hennes unga skönhet strålade mot honom i förklarad glans vid månskenets blåhvita ljus. Aldrig hade en kvinna mera förtrolat honom än detta barn med sin lidelsefulla, stormande kärlek och sitt »jag kan inte vänta, Kurt...» Passionens vågor växte och gingo höga inom honom, och hon blef för honom det enda i världen, och allt annat sjönk i glömska och fanns ej mera till.

»Tror du, jag tycker om att vänta, Marietta,» sade han sakta och lade hennes hufvud åter ned mot sitt bröst. »Jag skulle vilja taga dig på mina armar och bära dig bort till någon koja i yttersta skäret eller i djupaste skogen och där lefva mitt lif ensam med dig och bara älska, älska!»

Hon slöt sina ögon och log.

»Inte i Sverige,» svarade hon, »jag tycker inte om min faders land; de kala, nakna skären och den dystra, enformiga skogen göra mig ängslig till mods. Här är så kallt om vintern, och sommaren är så kort, blomorna äro små och färglösa och trädens frukter hopkrympta och bittra, utan saft och sötma. Sol och måne ha ett svagare ljus, och stjärnorna synas längre bort. Människorna tala och predika och resonnera om allting och äro så vådligt präktiga och kloka och bygga stora palats åt de fattiga och gå omkring och frälsa deras själar och ge dem soppa, men lifvet plocka de sönder i småbitar, liksom sina känslor — ingen lefver sitt eget lif, rikt och fullt — och kärleken förstå de ej. Ser du, jag älskar min moders land, folk och min moders religion. Å, Italien, du har aldrig varit där, men du skulle se det, och du skall se det, mitt rike skall bli ditt med alla dess skatter. Den första dagen jag såg dig, Kurt, tändes kärlekens flamma som en blyxt i min själ, och i den heliga jungfruns vård lämnade jag min kärlek, och se — nu har hon gifvit mig dig!»

»Du kära!» Han måste kyssa henne om och om igen.

»Men vi måste tänka ut något sätt, Kurt; Ragna...» Ordet fastnade henne i halsen, och Kurt kände en kall käre efter ryggen. I ögonblickets rus hade han glömt, att Ragna fanns till, men nu vaknade han upp och insåg, hur inveckladt med ens hans lif blifvit, och där kom en känsla af fruktan och obehag öfver honom.

»Jag vet ingen väg, Marietta,» stammade han.

»Jo,» sade hon beslutsamt och lyfte sitt hufvud, »där måste finnas en väg. Låt mig se...» Hon pressade händerna mot pannan och tänkte. »Jag tänker mig, att om du reser i morgon, så stannar du vid en af de närmaste stationerna. Jag hittar på någon förevändning att fara in till staden i öfvermorgon och fortsätter till dig, och sedan resa vi tillsammans — bort, ned till södern, till min fader. Han har aldrig nekat mig något, han skall inte heller neka mig dig. Sedan får han arrangera allt med Ragna. Eller har du en bättre plan?»

»Nej, liten — bara låt oss komma bort, långt bort...»

Men tanken på Ragna gnagde och pinade honom. Marietta märkte, att han blifvit allvarsam och att hans glöd dämpats.

»Är det Ragna du tänker på?» frågade hon sakta.

»Ragna har varit mig en god och trofast hustru och öfrat hela sitt lif åt mig,» svarade han.

Marietta blef blek och knöt sin hand krampaktigt.

»Och hvem tror du älskar dig mest, hon eller jag? Kan Ragna älska? Kan hon gifva sig hän som jag? Härsklysten är hon och, o, så själfrättfärdig — men kan hon glömma sig själf och allt i himmel och jord för sin kärlek? Kan Ragna göra lycklig? Å, säg Kurt, hvem älskar du mest — Ragna eller mig?»

»Min älskling...»

I kyssar och smekningar döfvade han åter tanken på Ragna och sina samvetskval.

»Så tar jag dig från henne och hela världen med kärlekens rätt,» sade Marietta, »och jag släpper dig aldrig — vi två till lifvets slut, för när du dör, dör också jag...»

»Min Marietta!»

Ett verkligt delikat

KAFFE

som dessutom ställer sig både drygt och billigt

HUSMÖDRAR!

är GRAFSTRÖM & C:os ångrostade
i Stockholm
Regeringsgatan 31
Storkyrkobrink. 8
Götgatan 9

KAFFE

de förmåsta
specerister
i Stockholm och
landsorten.
samt hos

KONUNGEN OCH DROTTNINGEN AF ITALIEN BLAND OFFREN FÖR DEN STORA JÄRNVÄGSOLYCKAN VID GIUBILEO, NÄRA ROM.

Till slut lösgjorde han sig ur hennes armar och sade:

»Vi måste gå nu, min älskling; Ragna väntar oss, — söker oss kanske. Vill du att hon skulle finna oss här?»

Hon uppgaf en suck af otåglighet vid detta namn, men reste sig och följde honom, med sin arm i hans.

(Forts.)

EN SKALDEGRAF.

VI MEDDELA HÄR invid en afbildning af Victor Rydbergs grafkapell å nya begravningsplatsen i Göteborg. Det vackra monumentet öfver den store skalden och tänkaren är nu till sitt yttre fullständigt färdigt och gör ett storartadt intryck; endast en del marmorbeläggning inuti grafkammaren återstår.

Öfver fyra trappsteg beträder man en liten väg och därpå leda ytterligare fem trappsteg upp till grafkammarens dörr. På ömse sidor om denna leda åt båda håll åtta trappsteg upp till en delvis af ett staket af blankpolerad me-

VICTOR RYDBERGS GRAFKAPELL PÅ NYA BEGRAFNINGSPLATSEN I GÖTEBORG.
FOTO FÖR IDUN AF OLGA RINMAN.

tall omgärdad terrass, som omgifver den däröfver sig höjande öfre delen af kapellet, som är af finhuggen granit. Det hela är enkelt och värdigt, med endast några uthuggna ornament allra öfverst. På framsidans öfre del läses i guldskrift:

VICTOR RYDBERG.

* 18/12 1828. † 21/9 1895.

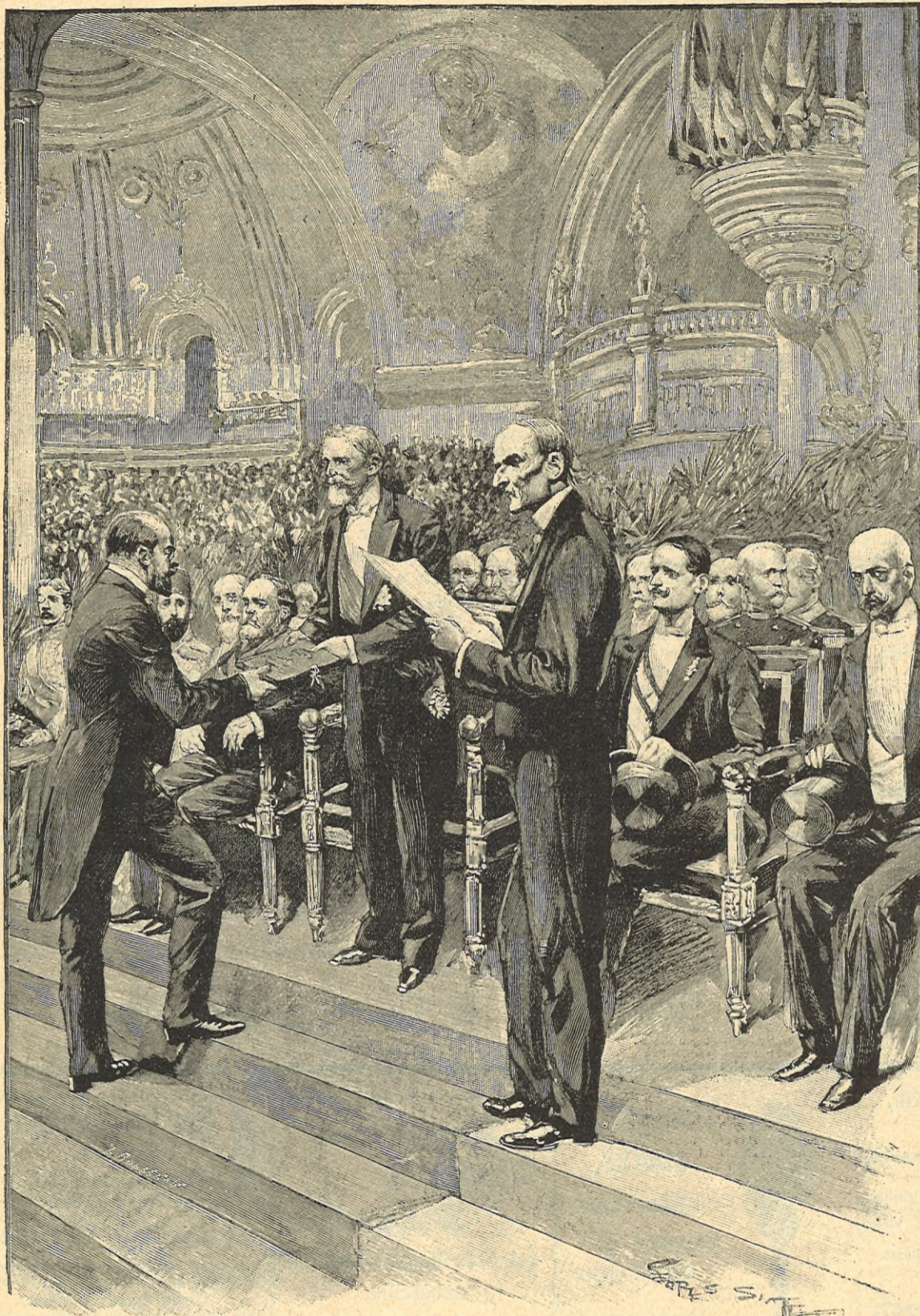
På grafkapellets högra sida läses i guldskrift:

»Hvad rätt du tänkt, hvad du i kärlek vill,
Hvad skönt du drömt, kan ej af tiden härjas.
Det är en skörd, som undan honom bergas,
Ty den hör evighetens rike till.»

På vänstra sidan läses, likaledes i förgylld skrift:

»Hvarje själ, som längtan bränner
Till hvad ädelt är och sant,
Bär uti sitt djup och känner
Evighetens underpant.»

På årsdagen af skaldens död, den 21 dennes, lära högtidligheter komma att försiggå vid grafkapellet.

DEN HÖGTIDLIGA PRISUTDELNINGEN PÅ VÄRLDSUTSTÄLLNINGEN I PARIS, VID HVILKEN SVERIGE ERHÖLL 28 GRAND PRIX, 62 GULDMEALJER, 63 SILFVERMEALJER, 44 BRONSMEDALJER OCH 32 HEDERSOMNÄMNINGEN.

UR DAGSKRÖNIKAN.

EN FURSTLIG LUSTYACHT med dess passagerare återfinna våra läsare afbildad i dagsnumret, nämligen ångyachten »Waturus», å hvilken ärkehertig Karl Stephan af Österrike med gemål, ärkehertiginnan Maria Theresia, jämte barn under sommaren företaga en lusttur på Nord-Europas haf, hvarvid de, som bekant, nyss gästade Stockholm.

Den stora bilden, som af vår fotograf är tagen å det vackra fartygets däck, återger ärkehertigen och hans gemål samt deras sex barn: hertiginnorna Eleonora, Renée och Mechtild samt hertigarne Karl, Wilhelm och Eugén.

Å den mindre bilden tecknar sig det yttre af Waturus eleganta skrof.

Det ståtliga fartyget är byggdt i Leith, har 29 mans besättning och föres af befälhafvaren Carl Harrer, officer i österrikiska marinen, hvarest ärkehertigen själf är amiral.

LILLEN SOFVER.

LJUFT VÅR GOSSE somnat nyss efter glad och solig dag, och invid hans bädd vi lyss till hans jämna andetag, smeka varsamt lätt hans hår, som i dunmjuk guldvåg går, och hans kind, så skär och röd som den stänkts af morgonglöd.

Från hans slutna ögonpar oskuld strålar ljuf och ren, på hans läppar dröjer kvar blida löjens återsken,

liten hand, som träget skött lekens värf, nu hvilat trött, liten fot, helt nyss så bråd, höljs i täckets lena våd.

Barnadrämmens undervärld, fridfull som en aftonbön, öfver snöhvitt hufvudgård står en himmel sagoskön, och vi känna, hur dess ro famnar mildt och varmt vårt bo, manar fram en änglavård öfver tyst och somnad gård.

Slumra roligt, liten vän! Solglad lik den dag, som gick, må en nyfödd snart igen speglas i din klara blick! Och om också skyar gå mörka öfver himlens blå, fylls med vårsol dock vårt hus af ditt barnaögas ljus.

E. N. SÖDERBERG.

»DOCKAN» PÅ VASATEATERN.

VASATEATERN har fått en vacker »trumpf» i sitt nya program, Maurice Ordonneaus operett »Dockan», med musik af Edmond Audran, som förra fredagen för första gången här i Stockholm gick öfver scenen. I Göteborg uppfördes stycket af dir. Ranfts sällskap redan i början af året och gjorde där mycken lycka, hvadan det sedan med en viss spänning motsetts af hufvudstadspubliken. Den fulltaliga och äkta »stockholmska» premièrepubliken blef ej heller sviken. Musiken är graciös, liflig och käck, och libretton — med sin dock-automat-idé, som visserligen starkt erinrar om »Nürnbergerdockan», »Dockféen» m. fl. föregångare — underhållande och sprittuell.

A. Jonason foto.

FRU EMMA MEISSNER I OPERETTEN »DOCKAN».

Hvad som dock främst af allt bidrager till den verkligt stora succés, den nya operetten nu gjorde, är fru Emma Meissners förtjusande framställning af titelrollen, en prestation, som genom intagande apparation och skålmskt behag i sång som spel står bland de yppersta, den begåfvade operettdivan bjudit oss. På ett utomordentligt lustigt sätt förstod hon att attrappera det automatiska i »dockans» rörelser, minspel, repliker och sång, och öfvergångarna från konst till natur i de många växlande och pikanta scener, då hon än äger att spela ett mekaniskt litet underverk af vax, emalj och blonda silkeslockar, än en älskande ung kvinna af kött och blod, utmärktes af fint och måttfullt behag. Vi bringa våra läsare en afbildning af fru Meissners »docka» i den roliga scen, när hon hos sin pappa och mästare, leksaksfabrikanten, packas in i en låda bland stoppning och halm för att afsändas till den unge klosternovicen Lancelot, som, utan att ana, hvilken farlig liten hjärtetjuf döljes under det fagra dockhöljet, ämnar föreställa henne för sin rika gamla onkel som sin fästmö.

Bland de öfriga uppträdande förtjåna med erkännande nämnas hr Schückers i synnerhet röstbegåfvade Lancelot, hr Emil Strömbergs verkligt roliga leksaksfabrikant, mäter Hilarius, fru Wahlbom som hans solida äkta maka, äfven hon framträdande i en dubbelroll som docka »af något äldre konstruktion», samt hr Ringvalls dräplige gamle »suput» till onkel. Uppsättningen var vacker och lysande, och ett par inlagda balettnummer bidrogo i sin mån till det helas framgång — en framgång som helt visst skall komma att visa sig ganska varaktig.

KUNGLIGA TEATERN inledde i förra veckan sitt nya verksamhetsår på ett särdeles lyckligt sätt. Mozarts »Trollföjten» uppfördes nämligen på måndagen i delvis ny uppsättning och ny rollfördelning. Redan den välkända uvertyngen, af k. hofkapellet briljant utförd under förste hofkapellmästaren Nordqvists ledning, framkallade lifigt bifall, och sådant kom flere gånger under aftonens lopp de uppträ-

dande till del. Tamino och Pamina, de båda hufvudrollerna, utfördes för första gången af hr Malm och fru Hellström (f. d. frk Thulin) och detta på ett alltigenom synnerligen tillfredsställande sätt. Hr Malms röst har sedan förra spelåret vunnit i välklang och jämnhet och han tyckes redan nu vara på mycket god väg att uppfylla de löften, hans debuter gifvit. Äfven i dramatiskt hänseende har han nått större säkerhet. Fru Hellström går likaledes framåt, och hennes Pamina gifver härför ett talande bevis. I hög sångkonst står naturligtvis fru Östberg som nattens drottning främst, liksom och hrr Sellergren, Lundqvist och Lejdström fortfarande äro väl på sin plats som Sarastro, Talaren och Papageno. I Papagenas roll debuterade fröken Nilsson, som ju var rätt näpen, men hvars röst ej är vidare stor eller utvecklad. Operan gick för öfrigt i sin helhet mycket bra, och prisen var som sagt synnerligen lyckad. De nya dekorationerna af hr Thorolf Jansson voro anslående, särdeles tablån med nattens drottning på mänskaran samt vatten- och eldprofven. Salongen var trots sommarvärmen rätt väl besatt.

DRAMATISKA TEATERN har å spellistan upptagit E. Paillerons fina och poetiska komedi »Gnistan» samt V. Sardous spirituella lustspel »Lilla svärmor», båda två gamla bekanta för vår teaterpublik.

I »Gnistan» visade fröken Sjöberg prof på ett själfullt spel i rollens allvarliga moment, hvaremot det lekande humöret i Antoinettes karaktär gafs en smula konstladt. Fru Hansson var hvad apparationen beträffar en förtjusande Léonie och hr Skånberg en rätt acceptabel Raoul.

I »Lilla svärmor» återgaf hr Personne flott och ledigt, liksom fordom, notarien Thévenats roll och fru Fahlman's fru Noirel tycktes ej ha rönt någon ofördelaktig inverkan af de gångna åren.

Ensemblen i det underhållande stycket var för öfrigt ganska jämn och publiken syntes road.

HYLIN & CO

FABRIKSAKTIEBOLAG

KONGL. HOFLEVERANTÖR.

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HÉLIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med GULDMEALJ

Försäljes i våra butiker

8 Regeringsgatan — Vesterlånggatan 16
A. T. 6469. A. T. 2497.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

AMATÖRFOTOGRAFER!

Kommen alltid ihåg Idun med lämpliga och trefliga bidrag för vår illustrationsafdelning! För hvarje fotografi, som införes i tidningen, betala vi ett arvode af 3 kr. för format intill 9×12 cm., 4 kr. för större format. Så snart en och samma insändare fått tio olika bilder antagna och införda i tidningen, utbetala vi dessutom till henne eller honom

en extra hederspremie på 25 kronor.

Ej använda fotografier återsändas endast om returporto medföljer.

Se för öfrigt närmare uppropet »Till amatörfotograferna» i Idun n:r 2 för i år!

Köp Schweizer-Siden!

Begär mönster af våra nyheter i svart, hvitt och färgadt från 90 öre till 13 kronor pr meter.

Specialitet: Sidentyger för sällskaps-, brud-, bal- och promenadtoaletter och för blusar, foder etc.

Vi sälja i Sverige direkt till privatpersoner och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).

Siden-Export.

Smycken

med brillianter, pärlor och kulörta stenar, modernast, solidast, billigast, i pris från 1 kr. till 15 000 kr. hos

K. Anderson,
Hofjuvelerare,
1 Jakobstorg 1.
STOCKHOLM.

Tandläkare TOM von HALL.
— 15 Stureplan 15. —
Hvard. 10—2, 5—6. Helgd. 10—12.
Allm. Telefon 58 48.

Tandläkare Sven Hoffman,
2 B Uplandsgatan, n. b.
Hvardagar 10—3, helgdagar 12—1.
Obs. i Smärtfri behandling. Allm. Tel. 15437.

Tandläkare Sjöquist
Drottninggatan 68, Stockholm.

TANDLÄKARE

G. G:son Hård af Segerstad,
Alma Hård af Segerstad
Birger Jarls gatan 13, 1 tr.
Rikstel. 2048. Allm. tel. 86 46

Tandläk. Elias Widfond,
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och 1/2—1/2 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Hvarje stammare
kan lära sig tala flytande efter osviktig, fullt fysiologisk metod.
Bryggaregatan 10. **Julius Kamke.**

Kurs i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik
(Friskgymnastik),
i hufvudsak lika med Gymnastiska Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever. Kursen är 2-årig med början 1 okt. Vidare upplysningar och prospekt genom
Doktor J. Arvedson, Stockholm.

Kurs i

Sjukgymnastik och Massage
gifves af medicine kandidat A. Kjellberg, legit. sjukgymnast. Prospekt på begäran. Adr.: Stockholm, Mästersamuelsgatan 64.
Allm. tel. 667. (S. T. A. 74819)

Kronisk Snufva och Svalkatarr
behandlas med inre smärtfri massage (med instrument) af
Professor G. Cederschiöld.
Träffas hvardagar 2—4. *Engelbrektsg. 5.*

I Sjukgymnastik och Massage
börjar ny lärokurs den 1 näst. okt.
Professor G. A. Unman,
Stockholm, Biblioteksgatan 11.

Kurs i

Sjukgymnastik, Massage
och friskgymnastik, äfven förberedande för Centralinstitutet, från 1 okt. till maj.
Prospekt genom
Doktor O. WIDE, Stockholm.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flåtor, Lånkar m. m. i tusental hos Herr och Fru **E. MALMBERG,** 58 Klarabergsgatan 58.

Trädgårdsstakar,
Utställnings-Lyktor,
Pappers- & Glas-Lyktor,
Stort urval!
Billiga priser!
JOSEPH LEJA.

Mustads Taffel-Grädd

är bästa bordssmör.
Nederlag i Stockh. och Gefle hos
Edvard Terserus.

Högstedt & Co
32 Regeringsgatan 32 — Stockholm —
Specialitet:
Bordeaux- & Bourgoigne-viner
Billiga priser.

KNEIPP BADEN BORG, NORRKÖPING.
Lämplig som efterkur från öfriga badorter.
(S. T. A. 67962)

Göteborgs Italian-Biscuits

och dess öfriga fabrikater anbefalles.

Telegram!

Kraft-Tvål-Fabriken i Jönköping har å Utställningen i Paris erhållit pris för sina utmärkta fabrikat:

Lagermans Kraft-Skur-Pulver,
Lagermans Tvätt-Pulver,
Lagermans Metallputs-Pulver.

Prenumerera på

KAMRATEN

illustrerad tidning för Sveriges ungdom.

Sv. Panoptikon
Stockholm.
Största sevärdhet.

Turkiska Divaner
från 45 kr. till högre priser. Paneldivaner, Förmaksdivaner, Stolar, Fåtöljer m. m.
Chäslonger 20 kr.,
Dito klädda från 26 kr. till högre priser.
Resärmadrasser

för jern- och träsågar tillverkas i alla storlekar, från 12 till 35 kr. Vid rekvisition torde sångens invändiga mått uppgifvas. Alla slags Sängkläder och stoppade Möbler billigast från
C. R. Danielssons Verkstäder,
LILJEHOLMEN.
Rikstef. Stockholm 44 89. Allm. Telefon Liljeholmen 49. Fraktfritt öfver hela landet.
Agenter antagas.
Prisk. och tygprover sändas på begäran.

Eleganta visitkort
Iduns Kungl. Hofboktryckeri
12 Stora Vattugatan 12.

För bouppsättningen!
— Virserums ekmöbler —
Oscar Edv. Ekelunds Snickerifabriks Aktiebolag i Virserum försälja från nederlag i Stockholm sina tillverkningar af alla slags Ekmöbler, såsom:
Salsmöbler, Herrrumsmöbler, Kontorsmöbler, Fantasmöbler m. m. Beställningar efter ritning och skizz utföras. Egen arkitekt i Stockholm. Priskuranter och fotografier sändas på begäran.
Utställnings- och försäljningslokal:
22 Birger Jarls gatan 22.
Rikstef. Stockholm 57 20. Allm. telefon 15500

22-ÅRIG flicka önskar komma i trellig familj från den 1 dec. till mitten af april för att gå frun tillhanda. Villig betala något för sig. Svar till »B.», Herrhult p. r.

Inackordering i Stockholm.
Några unga damer önska ett godt hem för vintern. Svar till »Reela», Iduns exp.

GOD INACKORDERING i bättre familj kunna några unga flickor erhålla. Tillfälle att tala engelska och tyska. Mycket centralt läge på nedre Norrmalm. Svar till »Ett hem», Iduns exp. (2204)

Sjukadettaspiranter.
Uti officersfamilj i Stockholm erbjudes förstklassig inackordering åt 2:ne välartade ynglingar af god familj, hvilka i höst ämnade börja förberedande skolgården.
Bostad invid Stureplanen. Svar till »Inackordering 1900—1901» torde sändas till S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm. (G. 4159)

Å DET cirka 700 fot öfver havet naturskönt belägna säteriet *Handbynäs* motas inackordering.
Handbynäs pr Sexdrega. (2084) WILH. HELLBERG.

I MINDRE officersfamilj i Vermland å naturskönt landställe, nära stad och invid järnvägsstation, emottages i höst mot billig afgift en ung bildad flicka af god familj, som skulle önska grundligt lära sig hushållet under insiktsfull ledning. Svar till »Hemtreffnad». Sv. Telegrafbyråns Annonssald, Stockholm.

PRIVAT UNDERVISNING.
För täljan med egna barn mottagas en gosse och en flicka (ålder 10 å 15 år) till undervisning i alla elem.-skolans ämnen. Undervisningsvan lärare. Vidare meddelar *Kyrkoherde Öström, Siljansnäs prästgård, Leksand.*

PARIS.
Rum med 1 eller 2 sängar nära utställningen. Moderata priser. Madame Douvet, 188 bis Boulevard Pereire. (2116)

AGRA MARGARINFABRIK,
STOCKHOLM,
levererar alltid kärnfärskt
Grädd-Margarin.

Det bästa brödet
bakas af
Malmö Best Patentmjöl.
(A) (G. A. M. 61410)
Skandinaviska Orgelfabriken
rekommenderar sin tillverkning af
Pianinos samt Orgelharmonier
för Kyrkor, Skolor och Hemmet, af in- och utlandets förnämsta kunnare vitsordade såsom de bästa. Prisbelönta på flera utställningar. Säljas äfven på afbetalning. Begär prisurant.
Mästarsamuelsgatan 32, Stockholm.

Bikupan,
21 Klarabergsgatan 21.
Svenska fruntimmersarbeten: Hemväda Gardiner, Nationaldräkter, Broderier, stickade och virkade arbeten, glödrerade artiklar, Träsniderier, Dockor, Lampskärmar, Barnkläder, Förkläden, Mössor, Askar med modeller för »baby»-utstyrlar, Lappskor m. m.
Beställningar mottagas på Linneutstyrlar och alla slags fruntimmersarbeten. Märkning med broderi och bläck utföres.
Broderade Remsor.
Knypplade och virkade Spetsar finnas på lager.
Rekvitioner från landsorten expedieras skyndsamt och omsorgsfullt. Allm. Tel. 51 65.

Hotell Leksand, Dalarne,
rekommenderar sig såsom lämplig rekreationsort,
Belägenhet invid den allbekanta kyrkovallen, högt och friskt, nära barrskog och Dalelffvens utlopp ur Siljan, 170 meter öfver havet.
Öppet året om. Fullständig inackordering för dag, vecka, månad eller längre tid. Härlig luft. Prima velocipedvägar. Bästa dricksvatten. Godt bord. Utmärkta viner. Rymliga verandor för servering. Acetylenbelysning. Ångbåtsförbindelse med Insjöns järnvägsstation, Rättvik, Mora och Orsa. En mil landsväg vintertid till Insjöns järnvägsstation. Post och Telegraf. Rikstelefon Leksand 9. *Amalia Carlson.*

Richard Anderssons
Musikskola fortgår som hittills.
Hösterterminen börjar den 20 september. Anmälningssdag måndagen den 17 och tisdagen den 18 september kl. 12—2, 5—6 e. m. Ordinarie mottagningsdagar från och med den 16 september onsdagar och lördagar från kl. 1/2—1/2 3 e. m. Brunnsgatan 28, 2 tr. Filialer finnes å Östermalm och Söder. (G. 100911)

EN STÖRRE, väl möblerad dublett eller vackra enkelrum uthyras i privat familj å Kommendörsgatan. Med eller utan inackordering. Vidare meddelar enkefru G. Adde, David Bagaresgata n:r 9, 1 tr.

För Nagelvård:
Af
Heinr. Simons, Berlin
verldsberömda
Manicure-Artiklar
finnes lager hos
HERM. MEETHS,
Stockholm och Göteborg.
Prospekter sändas på begäran.

Vasa Kindergarten.
Slöjd- och arbets-kolan för barn fr. 4—7 år börjar den 20 sept. Prospekt på begäran. Anmälningar mottagas kl. 10—11 f. m.
HILDA TROILI.
Uplandsgatan 24, 2 tr. Tel. Vasa 668.

Kindergarten.
Lärarinneelever mottagas. Kursen praktisk-teoretisk. Föredrag i skol- och barnhygien af barnläkare. Anmälningar ställas till Föreståndarinnan, Kindergarten, Kommandörsgatan 25, Stockholm. (2236)

Agenter.
En gammal välkänd Kungl. Hofleverantör-firma söker ett mindre antal dugliga och energiska plats- och reseagenter, som äro vana besöka privatpersoner i städerna och på landsbygden för försäljning af såväl herr som damtyger mot högsta provision och fast lön
OBS! Största rikhaltigaste kollektion med stora reela profver. Lättsälda varor, billiga priser.
Endast ordentliga och driftiga personer antagas.
Svar till »Välkänd firma» torde sändas till S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm. (G. 100966)

Guldmedalj vid Parisutställningen
har tillerkänts
Bjurholms Porter.

A. Wilh. Lindbergs
Pianoetablissement.
Stockholms äldsta pianoaffär, etablerad år 1856.
26 Regeringsgatan, Sthlm.
Allm. telef. 59 88. Telegrafadr. Piano, Sthlm.
Lager af flyglar, pianon och orglar från in- och utlandets förnämsta fabriker.

Santalmissionens
TE
Broken Orange Pekoe & Pekoe.
Garant. oblandadt, direkt import. från missionens egna plantager i Assam (s. o. från Himalaya).
Säljes äfven å apoteken.
Santalmissionens Tedepot,
STOCKHOLM.

Fru Örns Atelier,
STOCKHOLM,
19 Tunnelgatan 19.
Specialité: Kappor, Promenadkostymer, Brudutstyrlar.
Londoner-, Pariser-, Wiener-mode.
Elegant. Välkändt.

MACK'S
PYRAMID
Glans-Stärkelse
erkändt bästa i handeln.
Fås öfverallt i Paketer å 10, 20 & 50 Sre.
H. Mack (Fabr. af Mack's Dubbel-Stärkelse) Ulm v. D.

Bästa Syltgrytor
Ankarsrums prisbelönta emaljgrytor
hos hrr järnhandlare och i bosättningsmagasin samt i parti hos
CARL STRÖM,
Vasagatan 4, Stockholm.

M:lle Maria Nilssons Mode-atelier
1 Rue Troyon
PARIS
anbefaller sig hos den svenska damvärlden. Paris-snitt. Moderata priser. Rekommendationer från Parisarikratien, främlingskolonien i Paris och kunder i Sverige.

Australisk Kött-Extrakt
»W. Reimers»
— är bäst —
Agent C. G. Bäckström,
STOCKHOLM.
Använd vid
Läckning af buteljer
Monténs Vaxlack
Finnes hos hrr specerihandlande.

Full ersättning för modersmjölken.
Hvarje fader och moder önska ju att gifva sina barn det bästa möjliga. Gif därför Edra barn »Allenburys» Food, hvilket innehåller alla modersmjölakens beståndsdelar i dess rätta proportioner. »Allenburys» Food tillverkas af Allen & Hanburys Ltd, London, en bland Englands äldsta och mest välkända firmor inom denna bransch. (Grundad år 1715).
Säljes på apoteken samt i hvarje välorterad speceri- och delikatessaffär i riket. Fullständig beskrifning jämte medicinska erkännanden sändas gratis och franko till alla som önska från
A. W. HELAND, Norrköping, och **ADOLF AHLGREN,** Gefle.
Generalagenter.
Nederlag för Stockholm hos herrar Peterson & Malm. Rikst. 3274. Allm. tel. 1187.

GEFLE MANUFAKTUR-AKT.-BOLAGS
Oblekta, Blekta och Färgade VÄFNADER
försäljas i parti från kommissionslagret i Stockholm hos **ADOLF BODELL**

LINNE	Leverantörer till H. K. H. Prinsen af Wales.	LINNE
Den billigaste firma i branchen för verkligt äkta oförfalskade linnevaror. Blekt damast. Borddukar från 2 s. 6 d. pr st. och till de finaste fabriker.	Specialaffär för Brud-utstyrlar af linne. Tusentals rekommendationer. Full tillfredsställelse å alla håll, hvarest man begagnar våra varor.	Äkta Cambridge-näsdular med hålsöm för damer från 3,6 pr puss. Mycket eleganta fr. 12/- till högre pris. De mycket efterfrågade Ir-ländska knypplade o. broderade näsdular. Linne-lakan o. örngott, handdukar. Alla sl. af linne.
LINNE	Prisförteckning och profiler efter önskan.	LINNE
Murphy & Orr, 18 Donegall St., Belfast, Irland. Det äldsta etablissement för Linne i norra Irland.		

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.
Stenkol, Cokes,
1:a maskinkrossad **Anthracit,**
bästa bränsle för illuminationskaminer och värmecessärer.
Carré-Briketter
för kokspisar, kakelugnar, strykugnar m. m.
Allm. tel. 22 88. Kontor: 29 Skeppsbron 29. Rikstelefon 427.
Allm. tel. 60 19. Försäljning: 5 Strandvägen 5. Rikstelefon 22 20.
Allm. tel. 61 98. Filial: 1 Farmmätarogatan 1. Rikstelefon 20 12.

Kungl. Hofboktryckeriet
Iduns Tryckeri Aktiebolag
BOKTRYCKERI, LITHOGRAFI och KEMIGRAFISK ANSTALT
Utför allt slags tryck för såväl affärsmän som privatpersoner.
Ferm expedition. Förstklassigt arbete. Moderata priser.

Lars Monténs Neutrala Kärntvål till ylletvätt och Oleintvål till linnetvätt användes lämpligast sålunda:
1/2 kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 å 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid ylletvätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 å 38 grader.
Finnes hos de flesta specerihandlare samt i mina butiker
N:r 19 Stora Nygatan. — N:r 29 S:t Paulsgatan.
Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. Guldmedalj i Stockholm 1897.

Husmodrar!
Spara
är lösen för hvarje husmoder med en begränsad hushållspenning!
Huru göra en verkligt stor besparing? Jo, använden i Edra hushåll Fellerins Margarin, Göteborg, som är bäst, drygast och billigast!

Den, som behöfver siden,

torde rekvrirera profver af vårt med de sista nyheterna rikhaltigast sorterade lager i svarta, hvita och kulörta sidentyger till blusar, bal-, sällskaps- och promenad-toiletter.
Försändas direkt till privatpersoner meter- och styckevis till fabrikspriser.

E. Spinner & C: i,
förr J. Zürrer's Sidenfabrik, Zürich.
Grundlagd 1825.

Sparkasseräkning
5 proc. ränta.
Nordiska Kreditbanken
8 Drottninggatan 8
Mynttorget 4 Drottninggatan 102

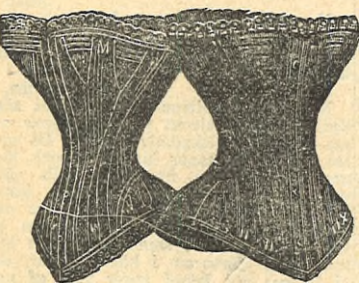
Suomis
Isäif
räntor
— Begär prospekt! —

Sluta upp med bråket
att insamla aska till tvätt. Begagna i stället

Lagermans Tvättpulver,
som har samma rengörande egenskaper och garanteras lika oskadligt som den finaste björkaska. — Säljes öfverallt. Ende tillverkare
Kraft-Tvål-Fabriken, Jönköping.

HVARJE SPARSAM HUSMODER
bör efterfråga
"UNIONS" "Crème" och
"Aptitgrädd."
Tillhandahålles hos hvarje väl sorterad Köpman.

Tidaholms Fantasmöbler,
rikhalt. urval i form nord. stil. Fullst. rumsmöblemang ut föras i alla variationer efter order. Mod. mönster för glödbränn. o. kollorering uppläggas, glödbränn. verkställes. Begär prisuppgifter från
Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm
(Försäljningsmag. Beridarebang. 27, Sthlm.)

Snörlifvet La Gracieuse.
Detta så mycket omtyckta och för äldre, korpulenta personer rekommenderade snörlif, som fört endast har funnits hos Henri Labatt, finnes nu i stort lager hos undertecknad. Snörlifvet tillsändes, om lifvidden uppgifves.
Amanda Smedberg,
29 Drottninggatan 29.

God hälsa förutsätter rikligt godt blod. Blodet är rikt endast om det i riklig mängd innehåller järn, och detta järn måste vara haemoglobin.
Capsuloids innehåller den bästa och renaste haemoglobin och tillför blodet just den därpå behöfliga kvantiteten.
Capsuloids täles af den svagaste mage, af gammal och ung.
Capsuloids åstadkommer rikt blod, som botar alla kroniska sjukdomar, försakade af blodbrist och bleksot.
Capsuloids är den bästa järnmedicin.
Capsuloids erhålles i askar å 2,50 å alla apotek.

Louis Roederer
Carte Blanche,
Grand Vin Sec.
Extra Dry.
Reims.

J. & F. Martell
*
**
***
VO
VSO
VSOP
VVSOP
Cognac.

Nyaste & finaste
Parfyma
för näsduken
Perles d'or
Wilhelm Rieger,
Frankfurt
Finnes i alla finare parfymaffärer.

Trötthet och en ful gång
försakas ofta af skoskaf, liktorner och ömma fötter. Ett mycket användt och utmärkt behandlingsmedel häremot är Dr. P. Håkansson's Salubrin.
Hufvudvärk och sjuklighet uppträda ofta i sällskap med kalla fötter. Genom att behandla fötterna med Salubrin bringas huden i mera normal verksamhet.
Vid behandling en kort stund med Salubrin kan man efter behag använda det utspäddt med vatten eller outspäddt; vid användande af Salubrinomslag endast utspäddt, såsom i den med hvarje flaska Salubrin följande beskrifningen fullständigare meddelas.
Allmänheten varnas mot efterapningar af fabrikatet.

Fru Sofia Larsson, Jönköping.
"ÖRTMIXTUR" för magsjukdom.
Har rönt exemplarlös framgång. Flera tusen människor välsigna den. Rekommenderas af läkare och barnmorskor. 6 fl. på en sats kosta 4: 40 pr sats. Sändes på järn väg mot efterkräft, på båtar endast då den är fört betald. Uppgif den sort, som önskas. Endast hel sats sändes.
N: 1. Hellösande för kronisk förstoppning, magkatarr m. m.
N: 2. Hällofsande för magsyra, kolik, gallsten m. m.
N: 3. Bindande för tarmkatarr, diarré m. m. — Jönköping i januari 1899.
Återförsäljare för Sthlm Ernst Folke Karlaplan 1. Allm. 5730. Riks 3016.
Sofia Larsson, Östra Storgatan 63, Jönköping. Rikstelefon.

Örebro KEX
rekommenderas.
Agenter.
20 kr. om dagen kan med lätthet förtjänas som agent för en första klassens firma i Stockholm för försäljning af herrtyger och klädningstyger. Elegant profkollektion, låga priser. Svar åtföljda af referenser eller bevislyg torde insändas till S. Gumelii Annonsbyrå under märket »Lättsålda tyger».

Bröderna Pahlmans
Skrif-, Språk- och Handelsinstitut.

Stockholm, Stora Vattugatan 2, 1 och 2 tr. upp.
Fullständigt Handelsläroverk. — Tidsenlig Årskurser. — Terminskurser. — 3 månaders regime. — Effektiva lärometoder.
Rikstel. 5606. Allm. tel. 84, växelstation med anknytning till de skolans afdelningar, som samarbeta på fullt affärsmässigt sätt, där eleverna praktiskt tillämpa, hvad de teoretiskt lärt sig, nämligen **Kontorsklass A och B, Bankafdelningen, Speditionsafdelningen, Tullafdelningen, Agenturafdelningen, Korrespondentafdelningen och Juridiska Byrån.**
Undervisningen bestrides af 17 lärare. — Nya elever mottagas dagligen. — Prospekt gratis på begäran. — Skrifinstitutet fortgår oförändradt. — Söndagslektioner.

Nytt!
Lundby Skönfärgeri och Kem. Tvättanstalt,
Göteborg,
behandlar allt till Herr-, Dam- och Barn-garderoben hörande. Herrkostymer lagas m. m. om så önskas. Eget skråreri. Insänden direkt Edra plagg, som tvättas, färgas m. m. fort, väl och billigt. Tidsenlig, ny metod; fabriksmessigt.

Skånes Enskilda Bank
uthyr i sitt brand- och dyrkfria
Förvaringshvalf
fack mot årlig hyra af 20, 25, 35, 75 kronor, beroende på storleken.
STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS BRAND- och DYRKFRIA FÖRVARINGSHVALF
(Öppna alla söckendagar kl. 1/2 10-4)
innenhållande c:a 1,650 st. skåpfack. Årlig hyra för fack, beroende af storleken, 20, 25, 35, 50 kronor. Testamenten, Gåfvobrev och dylika handlingar emottagas till förvaring; äfvenledes emottagas värdepapper i öppet förvar. (S. T. A. 16805)

Kristinehamns Praktiska Skola.
Sveriges största och mest mångsidiga, praktiska läroanstalt börjar i höst sitt 23 dje läsår och omfattar följande **Fackskolor**: Allmänna Skolan, Bokhålleri-Institutet, Rit- och Byggnadsskolan, Förberedande Skolan för inträde i tekniska läroverk och statens landbruksinstitut, Juridiska Seminariet (det enda i Sverige), Landbrukskolan, Slöjdskolan för kvinnor, Hushållsskolan och Språkskolan. Stenografi. Lärare synnerligen väl renommerade för undervisningsskicklighet. Den för hvarje afdelning själfständiga undervisningen i för de samma utmärkande ämnen samt verklig valfrihet mellan de olika ämnena giva vår skola företräde framför andra. Öfver 3,700 elever hafva hittills bevisat skolan. Hufvudkurserna börja i Sept., 1 Okt. och 1 Nov. Program och upplysningar mot dubbelt porto. Bref rörande skolan adresseras endast till **Praktiska skolan, Kristinehamn.** Filial: **Mora Praktiska Skola.** Rikstelefon. **Carl Pehrson.**

Öfvertärfad till frambringande af en vacker hud.
KALODERMA
• KALODERMA-GELÉE • KALODERMA-TVÅL •
F. WOLFF & SOHN, KARLSRUHE.
Erhålles å Apoteken samt 1:sta klassens Parfymeri- o. Frisér-Affärer.

Kontinenttrouten TRELLEBORG—SASSNITZ
2 turer dagligen i hvardera riktningen.
Vidare meddela: Stockholms Resebureau, Stockholm; Göteborgs Resebureau, Göteborg och Kontinentkontoret, Trelleborg.

Gustaf Piehls Bryggeri-A.-B.
Stockholm 66 Götgatan 66 Stockholm
rekommanderar sina tillverkningar af:
Lager-Öl, Lager-Dricka
Pilsner-Öl, Iskällar-Dricka
samt såsom specialitet:
Pilsner-Dricka
Allm. telef. 3656. Rikstel. 18.

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållräkning 5 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Aktiebolaget
Sundsvalls Handelsbank,
Gustaf Adolfs torg 14,
godtgör å Sparkasseräkning — 5 proc.
(G. 94245)

Depositionsräkning
Räntegodtgörelse 5 1/2, proc.
Aktiebolaget
Stockholms Diskontobank
Hufvudkontor: REGERINGSG. 1
Afdelningskontor: HÖTORGET 8.

FÖRVARINGSFACK
uthyras af
AKTIEBOLAGET
STOCKHOLMS HANDELSBANK
8 Arsenalsgatan 8.

Sydsvenska
Kredit-Aktie-Bolaget,
Stockholm, Fredsgatan 24.
Afdelningskontor Götgat. 31.
(Fonderkr. 4,340,000)

Deposition — 5 %
Kapitalräkning — 5 %
Sparkasseräkning — 5 %
Upp- & Afskrifning — 3 %

Aldrig
har en tvåsört så snabbt funnit väg till den finare toiletten, som
M. Zadigs patent. neutrala Grädd-Tvål

»Den passar för min ömtåliga hy», säga damerna.
Säljes i alla bättre Parfym- och Herrekiperingsaffärer å 75 öre pr st.

Alkoholfritt Vin

från Schweltz, framställt efter Professor Dr Müller-Thurgaus metod.
O. P. Magnusson, Östersund.
Importör & Generalagent för Sverige, Norge & Finland.

Fruktviner föras i 2 och drufviner i 7 olika sorter samt 2 sorter Champagne.
Analyser, intyg och priskur. på begäran.
En utmärkt såväl läke- som läskedryck, hvilket bestyrkes af en massa såväl svenska som utländska Hrr Professorer och Läkare. Serveras och försäljes i Stockholm å Sture Buffén, Sturegatan 10. Försäljes af Hälsovännens affär, Uplandsgatan och F. Cecil Grafström, Hamngatan, Sthlm.

K. M. LUNDBERG

Stureplan — Stockholm

Firman grundad 1845

Allmänna telefon: **K. M. LUNDBERG** — Rikstelefon: **1224**

Telegrafadress: **GARNBERG**

FÖR HÖSTEN

Stort, nyinkommet lager af

KLÄDNINGSTYGER

uti modernaste och elegantaste mönster. — Nyheter för säsongen inkomma dagligen.

Svarta ylletyger
släta och fasonerade.

Crêpe
för sorg och halfsorg.

Kulörta ylletyger
släta, enfärgade och fasonerade.

SOUPER- OCH BALTYGER

af ylle, siden och halvsiden, uti olika mönster och färger.

Svarta släta sidentyger.

Svarta fasonerade sidentyger.

Svarta moiré-sidentyger.

Kulörta släta sidentyger. Kulörta fantasi-sidentyger.

~ HVITA SIDENTYGER ~

släta och fasonerade.

Hvita och kulörta **Japanska sidentyger**, släta och fasonerade **Garnerings-sidentyger**, Chiffon, Crêpe de chine, Perle, Grenadine, Tyll.

Silkessammet och Tlysch

svarta och kulörta, släta och fasonerade.

Velveteen

uti stort urval af färger.

Ylle-mussliner, Satiner, Piquéer, Perkaler, Svenska bomullstyger, Almedahls bomullstyger.

Enfärgad bomulls-satin

uti synnerligen stort urval af färger.

HELYLLE-FLANELLER

hvita, kulörta och randiga.

HALFYLLE-FLANELLER

hvita, kulörta och randiga.

Profver franko på begäran!

K. M. LUNDBERG.